

PESTPROTOCOL

Almende College, locatie Isala

Inleiding

In de schoolgids van het Almende College locatie Isala staat de visie van de school als volgt geformuleerd:

Met passie voor de leerling en vanuit de drijfveer het beste uit een ieder te halen, wil Isala zich blijvend ontwikkelen, heldere onderwijskundige keuzes maken en voortdurend bezig zijn met het stellen van reële doelen. Op deze manier krijgt de leerling wat hij nodig heeft om zich niet alleen cognitief, maar ook op andere gebieden tot volwaardig mens-zijn te ontwikkelen.

Vanuit het bovenstaande vinden we het dan ook belangrijk beleid te maken tegen pestgedrag op school.

Het doel van dit protocol is het schoolklimaat gezond en veilig te houden voor iedereen. Het is dan ook geschreven voor leerling, ouders/verzorgers en medewerkers van de school. Ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen worden op de hoogte gebracht over het beleid ten aanzien van pesten door o.a. de digitale schoolgids en plaatsing van het protocol op de website.

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren (bron: www.pestweb.nl).

Tussen plagerij en pesten loopt een diffuse grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij als acceptabel beschouwt.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. De ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) biedt pesters nieuwe 'mogelijkheden'. Moderne media worden steeds meer gebruikt om digitaal te pesten.

De school heeft samen met de ouders en de leerlingen een taak bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen moeten oog hebben voor de signalen van leerlingen en hiernaar kunnen handelen.

Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:

Vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, sms'jes schrijven.

Lichamelijk:

Trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.

Achtervolgen:

Opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten.

Uitsluiting:

Doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes en bij groepsopdrachten.

Stelen en vernielen:

Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.

Afpersing:

Dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Digitaal (online) pesten:

Anonieme berichten versturen, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, iemand uit een groeps-app zetten, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, sexting.

Mogelijke signalen van gepest worden

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben

- De verjaardag niet willen vieren
- Niet naar buiten willen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

Wat te doen om pesten tegen te gaan?

We weten dat pesten overal voorkomt. Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school.

Om pesten tegen te gaan nemen we als school een aantal preventieve maatregelen:

1. Heel belangrijk is de vorming van een groep, een klas. Dit begint al vanaf het allereerste moment dat een klas samenkomt. Hierin is een belangrijke taak weggelegd voor de mentor. Onderstaande stappen worden door elke groep/ klas doorlopen, maar zijn in klas 1, 3 en 4 sterker aanwezig omdat dan de groepssamenstelling nieuw is. Mentoren houden rekening met het volgende groepsproces:

Forming

Dit is de fase van kennismaking: leerlingen bekijken hun (nieuwe) medeleerlingen en schatten in bij wie ze zich thuis zullen voelen, in wie ze zich herkennen en hoe zij zelf staan ten opzichte van de anderen. De sfeer van deze fase is niet bepalend voor de rest van het jaar.

Rol docent: Volg deze aftastfase nauwkeurig door iedereen afzonderlijk in de gaten te houden, wat gebeurt er? Zelf maak je duidelijk waar je plek is door jezelf stevig, maar open te presenteren. Stel de leerlingen in de gelegenheid om vragen te stellen.

Storming

Een onrustige fase waarin o.a. wordt bepaald wie bij wie hoort en wie de leiding neemt. Tijdens dit proces laten bepaalde leerlingen zich horen om hun plek te bemachtigen en anderen zullen juist rustig afwachten tot alles is bepaald.

Rol docent: Hou deze fase kort en begeleid de groep actief naar de volgende fase.

Norming

Als de storm is gaan liggen, wordt duidelijk welke normen en gedragslijnen er heersen in de groep. Die komen bovendien in deze fase.

Rol docent: Je speelt in deze fase een belangrijke rol. Zorg dat je samen de regels bepaalt, erken de leiders, maar maak duidelijk dat elke mening telt en ieders aanwezigheid gewaardeerd wordt. Organiseer activiteiten gericht op groepsvorming, en houd rekening met individuele verschillen.

Performing

De normeringsfase krijgt in deze periode een praktische invulling, nu wordt duidelijk hoe er in de groep met elkaar wordt omgegaan en hoe de leraar benaderd wordt. De leiders spelen een belangrijke rol in deze fase.

Rol docent: Tijdens deze fase is de begeleiding minder intensief en meer onderhoudend van aard. Controleer nu en dan of de normen nog steeds algemeen geldend zijn of ieders inbreng voldoende gewaardeerd wordt.

Reforming

Niet elke groep doorloopt deze fase. Het is de fase die duidelijk zichtbaar wordt als een groep een 'uiteenvallen' in het vooruitzicht heeft. Dit vooruitzicht kan zorgen voor meer intimiteit en soms juist voor onrust.

Rol docent: Begeleiding in de vorm van afrondende activiteiten (zoals een schoolkamp of examenstunt). Besteed aandacht aan de belevenissen van de afgelopen tijd.

(Bron: Centrum School en Veiligheid/Pestweb.)

2. Door middel van het ophangen van posters en uitdelen van foldermateriaal voorlichting geven aan de leerlingen. Een voorbeeld zijn de posters van Pestweb en de Kindertelefoon. Deze moedigen het kind aan om over pesten te praten en naar oplossingen te zoeken. Ook kunnen er posters opgehangen worden over internetsites waar je specifiek hulp kunt krijgen bij onlinepesten zoals www.meldknop.nl.
3. Er is een coördinator sociale veiligheid aangesteld. Daarnaast zijn er counselors en een Jeugd Maatschappelijk Werker beschikbaar binnen het Ondersteuningsteam om met leerlingen en ouders in gesprek te gaan.
4. *Er wordt door de hele school heen op enige manier aandacht besteed aan de landelijke anti-pestweek.*
5. In leerjaar 1 t/m 3 is er vanuit De Gezonde School aandacht voor social mediagebruik, als onderdeel van Leefstijdagen.
6. In leerjaar 1 en 2 wordt middels de afname van een sociale vragenlijst (SAQI) het welbevinden van leerlingen in kaart gebracht. Pesten is daarin een apart item.
7. In leerjaar 4, 5 en 6 wordt er aandacht besteed aan pestsignalen als die binnenkomen.
8. In leerjaar 1, 3 en instroom H4 wordt de gedragscode van social media besproken. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
9. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.
10. De school kent een gedragscode social media die laat zien hoe je je ten opzichte van elkaar en van het Almende College uit. (Zie bijlage).
11. Daarnaast heeft het Almende College een leerlingenstatuut en een supplement specifiek van de locatie waarin staat beschreven hoe we omgaan met elkaar. (Zie bijlage).

Signalering en begeleiding bij pesten:

1. Signalering

Ouder(s)/verzorger(s), leerlingen en medewerkers kunnen een geval van pesten melden bij de mentor van de gepeste. Alle betrokkenen hebben een verantwoordelijkheid in het signaleren op het gebied van pesten.

2. Begeleiding

Binnen de school hebben we meestal te maken met het pesten van leerlingen door leerlingen. Als een leerling gepest wordt, heb je te maken met vijf groepen die aangesproken worden:

1. de school
2. de gepeste
3. de pester
4. de middengroep/omstanders (klasgenoten)
5. de ouders van de pester en gepeste

Als school werken we vanuit het vijf-sporen-beleid. Dit vijf-sporen-beleid houdt in dat alle vijf partijen worden aangesproken, teneinde samen een halt toe te roepen aan het pesten:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt er voor dat iedereen die werkzaam is in de school voldoende informatie heeft over het pesten in het algemeen en het signaleren en aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is en een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden.

2. Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Er wordt hulp aangeboden door de mentor of leerlingbegeleiding.

3. Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp (desnoods opleggen van hulp) door de mentor of leerlingbegeleiding.

4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

- Afhankelijk van de ernst van het pesten ontvangen de ouders van een klas waarin gepest wordt een brief over de situatie in de klas.

5. Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.
Een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

3. Stappenplan bij een peestsituatie (zie ook voorgaande informatie)

- De mentor is de spil in het 5-sporen-beleid, maar kan via de coördinator Sociale Veiligheid ondersteuning krijgen van het Ondersteuningsteam.
- De mentor informeert de afdelingsleider en coördinator Sociale Veiligheid over de peestsituatie.
- De mentor spreekt de gepeste, de pester en de ouders van beide partijen. Daarbij is ondersteuning mogelijk vanuit het Ondersteuningsteam.
- Zitten de pester en gepeste in verschillende klassen dan zullen de mentoren van beide klassen met elkaar in overleg gaan. Ieder zal een gesprek aangaan met zijn eigen leerling, de pester of de gepeste en hun ouders.
- Uiteindelijk volgt er een gesprek tussen pester en gepeste onder leiding van de mentor(en).
- Ook wordt er in de klas(sen) tijdens het mentorbegeleidingsuur gesproken met de groep omstanders.
- Indien bovenstaande acties onvoldoende resultaat opleveren en het pestgedrag niet verdwijnt, worden vervolgstappen genomen, waarbij in het uiterste geval schorsing of zelfs verwijdering van school mogelijk zijn.
- De coördinator Sociale Veiligheid is, naast de mentor, het aanspreekpunt voor de mentoren, afdelingsleiders, leerlingen en ouders bij pesterijen op school. Hij/zij adviseert, ondersteunt en wijst de weg naar oplossingen. Daarnaast zijn preventie, monitoren en schoolveiligheidsbeleid aanscherpen taken van de coördinator Sociale Veiligheid.

Onlinepesten:

Wat kun je als volwassene doen in het voorkomen of in de aanpak hiervan?

Het liefst wil je (online) pesten voorkomen, maar dit is helaas niet altijd mogelijk. Wel kun je dit zo veel mogelijk proberen door op een aantal dingen te letten.

Voorkomen

Als volwassene (ouder/verzorger, mentor) kun je een kind helpen door te praten over wat hij op internet doet en hem te vertellen wat je wel en beter niet op internet kunt doen:

- geen privégegevens doorgeven

- neutrale foto's (geen sexy foto's) of liever zelfs helemaal geen foto's
- niet zomaar iedereen een vriend noemen en toevoegen
- in het profiel op een site aangeven (als dat kan) dat je eerst berichtjes zelf wilt zien en goedkeuren voor ze op het profiel komen te staan
- gebruik een nickname
- houd wachtwoord en inlognamen geheim: ook voor beste vriend(inn)en
- neem afgeschermd accounts
- vraag je altijd af of je de informatie die je deelt via sociale media voor iedereen zichtbaar wilt hebben, zo niet dan moet je het niet delen via sociale media.

Aanpakken

Als een kind toch te maken krijgt met online pesten dan kun je een kind het beste als volgt helpen:

- Complimenteer dat het naar je is toegekomen.
- Als een kind slachtoffer van online pesten is dan heeft het in eerste instantie behoefte aan steun, aan iemand die naar hem luistert en hem serieus neemt.
- Onderneem niet gelijk actie. Kijk samen met het kind wat jullie er samen aan zouden kunnen doen.
- Neem het kind het internet niet af. Het lijkt misschien een oplossing om het internet af te nemen, maar het betekent voor een tiener een zware straf.

Bij online pesten kun je het beste:

- niet reageren op de mails, berichtjes of filmpjes.
- degene blokkeren die de mail, het bericht of filmpje stuurde.
- de site waar het berichtjes of filmpje staat benaderen als het gaat om het verwijderen ervan.
- de pestmail, berichtjes of filmpjes bewaren. Indien mogelijk er printscreens van maken. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. In sommige gevallen kan er zelfs door ouders en het kind aangifte gedaan worden bij de politie (kijk hiervoor op www.vraaghetdepolitie.nl).

Welke acties kun je verder ondernemen?

Op www.meldknop.nl kunnen kinderen en jongeren terecht voor informatie als ze iets vervelends op internet meegemaakt hebben zoals pesten, bedreigen en lastigvallen.

Aangifte doen

Als het pesten valt onder één van de volgende punten is het mogelijk voor ouders/verzorgers om aangifte te doen (dan wel melding te doen) bij de politie:

- Hacken
- Identiteitsmisbruik
- Oplichting
- Laster/ Smaad
- Belediging
- Belaging ('stalking')
- Bedreiging
- Discriminatie
- Sexting

De politie kan en mag hier veel meer aan doen dan dat de school kan. Zo blijft het oplossen van deze zaken bij de juiste instantie.

Om bewijsmateriaal te verzamelen voor een aangifte is het goed om gebruik te maken van www.internetsporen.nl. Daar staat alles stap voor stap beschreven.